

متن پرسش

سلام: بسم الله الرحمن الرحيم اول: هرچیزی که غیر او جل علا باشد حادث و مخلوق اوست. دوم: اسماء و صفات او غیر او هستند. (توحید صدوق باب نامهای خداوند و فرق آنها با نامهای مخلوقین حدیث شماره ۶) سوم: او نامها را آفرید و خلق نمود تا وسیله ای باشند بین او و مخلوقانش. (قران کریم سوره ی مائده آیه ی ۳۵ توحید صدوق باب نامهای خداوند و فرق آنها با نامهای مخلوقین حدیث شماره ۷) چهارم: ائمه معصومین او را به نامهایش قسم داده اند و از او بواسطه ی نامهایش حاجت طلبیده اند. (در دعاهای روزانه بعد از نماز می خوانیم «اسئلک باسمک العظیم الاعظم...» امام علی (ع) در دعای کمیل می فرماید: ۱. «و باسمائک اللذی ملئت ارکان کل شیء» ۲. «اسئلک بحقک و قدسک و اعظم صفاتک و اسمائک ان تعجل اوقاتی من اللیل و...» پنجم: امیرالمومنین در خطبه ی اول نهج می فرماید: «اول الدین معرفته و... و کمال الاخلاص نفی الصفات عنه کمال اخلاص» این است که صفات او را از او نفی کنیم یعنی او منزله از این صفات است. حال سوال این است که اگر اسماء او غیر اویند و اگر مخلوق اویند و اگر آنها را آفرید تا واسطه باشند بین او و مخلوقاتش و اگر در لسان ائمه می بینیم از او بواسطه ی اسمائش حاجت طلبیده اند و اگر کمال اخلاص این است که او را از صفات منزله دانسته و صفات را از او نفی کنیم پس این اسمها چه هستند؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱. از آیه ی ۳۵ سوره ی مائده چیزی در رابطه با اسماء الهی نیافتیم. ۲. اسماء الهی در تعبیرات مختلف به صورت های متفاوت مطرح شده. باید از فضای آیه و روایت متوجه شد که به چه معنایی اشاره شده است. آری! همان طوری که شارحین نهج البلاغه در آن فراز خطبه ی اول فرمودند، صفاتی که عارض ذات حق باشد را، باید از حضرت حق نفی کرد و گرفتار نگاه معتزلیان نبود که ذات را غیر صفات می دانند. ولی صفاتی که عین ذات حضرت حق هستند را نباید از حضرت حق نفی نمود. مثل آن که گفته می شود «هو السميع»؛ در این جا نظر به ذات حضرت حق است به اعتبار ظهور حضرت حق به جلوه ی سمیع بودن. این صفات، مخلوق حق نیستند، بلکه همان حق است با آن جلوه ی خاص. موفق باشید